

Η ΦΩΝΗ ΤΟΥ ΠΩΓΩΝΙΟΥ

ΑΡΙΘΜΟΣ ΦΥΛΛΟΥ 8 ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ 1996

ΓΙΑ: τα κόμματα τους βουλευτές τους υποψήφιους

Την Κυριακή 22 Σεπτεμβρίου 1996 όπως είναι γνωστό, διενεργούνται στην χώρα μας βουλευτικές εκλογές. Η εφημερίδα μας από την ερχόμενη έκδοσή της αποφεύγει να μπει στο μύλο των κοιμηματικών αλλά και προσωπικών ανταγωνισμών. Πιστεύουμε πως οι Πωγωνήσιοι έχουν πολιτιστικό επίπεδο για να εκφράσουν ανεπιφύλακτα και ελεύθερα την επιλογή τους.

Δίνεται όμως η ευκαιρία να απευθυνθούμε στα κόμματα, στους βουλευτές και τους υποψήφιους να τους υπενθυμίσουμε μερικά προβλήματα της επαρχίας μας που κατά καιρούς έχουν τοποθετηθεί σε συσκέψεις και αιτήματα:

— Το θέμα των λαθρομεταναστών και όλου του σπειροειδούς κυκλώματος ανομιών γύρω απ' αυτούς πρέπει να σταματήσει, για να επανέλθει η ασφάλεια, ηρεμία και προοπτική ανάπτυξης.

— Ο δρόμος της Κακαβιάς να ολοκληρωθεί όπως πολλές φορές ανακοινώθηκε στα δέκα τελευταία χρόνια.

— Το θέμα του κόστους των οικοδομικών αδειών είναι μεγάλο και βασικό για την επαρχία μας.

— Η εφαρμογή αναπτυξιακών μέτρων ανάλογα με αυτά που εφαρμόζονται σε άλλες παραμεθόριες περιοχές είναι επείγουσα και κρίσιμη για την ύπαρξη της επαρχίας μας.

— Να σταματήσει η λεηλασία των Ευρωπαϊκών προγραμμάτων που έχουν σχεδιαστεί για περιοχές παραμεθόριες, διασυνοριακές, υπανάπτυκτες και καθυστερημένες σαν την επαρχία μας.

— Να λειτουργήσει το Τελωνείο Δρυμάδων το ταχύτερο και να αρχίσουν τα προβλεπόμενα οδικά έργα προσπελάσεως στην περιοχή μας.

— Η ελευθεροεπικοινωνία των κατοίκων στο διασυνοριακό χώρο των 20 χιλιομέτρων θα τονώσει την κίνηση αλλά και τις σχέσεις εδώ και εκεί από τα σύνορα.

— Οι αρχαιολογικές έρευνες στην κοιλάδα του Γορμού που γίνονται τα τελευταία 20 χρόνια ενισχύουν την εθνική μας ταυτότητα και αναδεικνύουν τον ελληνικό πολιτισμό γιαυτό και χρειάζονται ενίσχυση και προβολή.

— Τα προβλήματα δρόμων, επικοινωνίας, συγκοινωνίας, ύδρευσης, τηλεοπτικής κάλυψης και υγειονομικής κάλυψης είναι μόνιμα και το έλλειμμα των παρεχόμενων υπηρεσιών ακόλυπτο και διαρκές.

Το Πωγώνι δεν είναι απλώς μια επαρχία της Ελλάδας. Είναι η άκρη, τα σύνορα που αγγίζει και επικοινωνεί με ένα κομμάτι του ξεκομμένου γένους μας. Θα είναι τραγικό να εγκαταλειφθεί και να υποχωρήσουν τα σύνορα.

ΤΟ ΣΧΟΛΙΟ ΜΑΣ

Απουσίες που ενοχλούν

Στις 25 Αυγούστου, Κυριακή, έγιναν στην Πωγωνιανή τα εγκαίνια του Λαογραφικού Μουσείου Πωγωνίου-Δερόπολης του Φιλεκπαιδευτικού-Λαογραφικού-Πολιτιστικού Συλλόγου. Το έργο στο κτιριακό του μέρος και στη διαμόρφωση του περιβάλλοντος χώρου πραγματοποιήθηκε με την συμβολή του προγράμματος LEADER της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Το νέο Μουσείο είναι ένα απόκτημα για την επαρχία μας, συγκροτήθηκε με τις σύγχρονες αντιλήψεις και σαν ίδρυμα φιλοδοξεί να αποτελέσει την απαρχή για μια πολιτιστική γέφυρα πάνω από τα συμβατικά σύνορα σε δύο περιοχές που έχουν κοινή παράδοση στο λαϊκό πολιτισμό. Στα εγκαίνια κλήθηκαν οι Αρχές του Νομού μας πολιτικές, στρατιωτικές και αστυνομικές οι οποίες έλαμψαν με την απουσία των αρμόδιων εκπροσώπων και των κατιόντων αναπληρωτών ή αντιπροσώπων.

Το θέμα είναι σοβαρό και είναι πλέον μια διαπίστωση και από άλλες περιπτώσεις ότι Περιφερειάρχης, Νομάρχης, Στρατηγός, Επιθεωρητής Αστυνομίας, αγνοούν την επαρχία μας και καθόλου ή σπάνια επισκέπτονται την επαρχία μας. Στα εγκαίνια του Μουσείου στην Πωγωνιανή το θέμα έχει και μια άλλη πλευρά, αφού παραβρέθηκαν ο αντινομάρχης Αργυροκάστρου, βουλευτές της μειονότητας, καθηγητής του Πανεπιστημίου Αργυροκάστρου και ο αναπληρωτής του προξένου του

Συνέχεια στην 3η σελ.

Τα αρχαιολογικά μας

Συνεχίζονται κι εφέτος οι ανασκαφικές εργασίες στον ευρύτερο αρχαιολογικό χώρο της κοιλάδας του Γορμού στην περιοχή των χωριών Μερόπης-Παλιό-πύργου.

Ο αρχαιολογικός κ. Ηλίας Ανδρέου και το συνεργείο θα εργαστούν για ένα εικοσήμερο μέχρι 15 Σεπτεμβρίου. Με πρωτοβουλία και πρόταση των προέδρων των τριών χωριών το Συμβούλιο περιοχής διέθεσε το ποσό

του ενός εκατομμυρίου για την βελτίωση της βατότητας του δρόμου προσπελάσεως στους χώρους ανασκαφών. Ελπίζεται πως σύντομα οι χώροι θα γίνουν επισκέψιμοι και θα κυκλοφορήσουν ενημερωτικά έντυπα για την ενημέρωση των επισκεπτών. Στο επόμενο φύλλο θα δοθούν λεπτομέρειες για μία προσπάθεια προβολής και εντάξεως του χώρου στα τουριστικά ενδιαφέροντα του Πωγωνίου.

τις ενέδρες για τους λαθρομετανάστες. Αυτοί γνωρίζουν τα απυρόβλητα μονοπάτια και πως τα όπλα δεν έχουν σφαίρες. Ο τσοπάνος όμως που σκαρίζει τα πρόβατα ξέρει περισσότερα.

— Πάει, τόφαγαν κι αυτό το γουρούνι.

Για τα γουρούνια, τα «άγρια» που έριξε ο Κυνηγετικός Σύλλογος μονολογούσε ο τσοπάνος. Τα καυμένα, τα

Συνέχεια στην 6η σελ.

ΧΡΟΝΟΓΡΑΦΙΚΑ

Τα καυμένα τα... (αγριο) γουρουνάκια!

της και την ρομαντική γαλήνη. Τα μαρσαρίσματα, τα σπιναρίσματα, τα κασετόφωνα σκεπάζουν τα τριζόνια, τα κυπροκούδουνα από τα πρόβατα που σκαρίζουν, τις φωνές των ζώων της νύχτας και τα μακρινά μουσικά γαυγίσματα των

σκύλων που αγρυπνούν. Και ξαφνικά στις νύχτας τους θορύβους και σε κάποιο διάλειμμα του αχού του πολιτισμού ακούγεται.

Μπαμ! Μπαμ-μπαμ! Ντουφεκίες μέσα στη νύχτα. Δεν είναι από τα αποσπάσματα και

Μεσοκαλόκαιρο και τα χωριά μας, ζουν με την τονωτική ένεση των δικών μας παραθεριστών. Μια ψευδαίσθηση πως τα χωριά μας «ζουν» και αναπτύσσονται. Μια τεχνητή αναπνοή σε έναν οργανισμό, την επαρχία μας που πολλοί τον θέλουν πεθαμένο και μη ανανήσιμο. Αυτοκίνητα ανεβοκατεβαίνουν και πολλοί τρέχουν να προλάβουν τα πανηγύρια και να γευτούν το έτοιμο σουβλάκι και την χλιαρή μπύρα. Και η νύχτα έχασε την ησυχία

Οι νέοι μας προοδεύουν

Ο Παναγιώτης Ζωίδης από την Πωγωνιανή, γιός του οφθαλμίατρου κ. Χρ. Ζωίδη μετά τις σπουδές του στο Πανεπιστήμιο Αθηνών στην Οδοντιατρική Σχολή συνέχισε τις σπουδές του στην Αμερική. Φοίτησε στο ψηφισμένο Πανεπιστήμιο Τέμπλ της Φιλαδέλφειας και έγινε κάτοχος Master επί των εμφυτευμάτων.

Έτσι ο Παναγιώτης διατηρεί για τέταρτη γενιά την ιατρική παράδοση της οικογένειας με την επίδοσή του στην Ιατρική επιστήμη και την προσφορά του στον άνθρωπο. Οι Πωγωνήσιοι αλλά και οι Τσαμαντιώτες διατηρούν την ανάμνηση των υπηρεσιών των γιωνών της οικογένειας Ζωίδη. Σε μας που διατηρούμε αυτή την ανάμνηση δεν μένει παρά να προσθέσουμε τα συγχαρητήριά μας στον νέο Πωγωνήσιο επιστήμονα, Παναγιώτη Ζωίδη και να του ευχηθούμε καλή σταδιοδρομία.

Η εφημερίδα μας με χαρά δημοσιεύει τέτοιες ειδήσεις για τους νέους που προοδεύουν και τιμούν το Πωγώνι μας.

ΨΗΦΙΣΜΑ

Το Δ.Σ. της Αδελφότητας Παλαιοपुरιτών Θεσ/νίκης, με την αγγελία του θανάτου του εκλεκτού μας συγχωριανού Χαρίση Ζωήτη, συνήλθε εκτάκτως και αποφάσισε: 1. Να στείλει συλλυπητήρια επιστολή στους οικείους του εκλιπόντος, 2. Αντί στεφάνου να καταθέσει το ποσό των 20.000 δρχ. στο ταμείο του εκπολιτιστικού συλλόγου Παλαιοपुरγού, 3. Να δημοσιευθεί το παρόν στην εφημερίδα «Φωνή του Πωγωνίου».

Για το Δ.Σ.
Ο πρόεδρος
ΧΡΗΣΤΟΣ ΖΑΡΑΒΙΝΑΣ

Η ΦΩΝΗ ΤΟΥ ΠΩΓΩΝΙΟΥ

Περιοδική Έκδοση για τους Πωγωνήσιους

ΕΔΡΑ: Πωγωνιανή
Ιδιοκτήτης-εκδότης-διευθυντής:

Κων. Χρ. Κωστούλας

Διευθύνσεις επικοινωνίας:

Πωγωνιανή (Τ.Κ. 44005), τηλ. 0657-31333

Ιωάννινα-Οπλ. Πουτέτση 16 (Τ.Κ. 45332),

τηλ. 0651-70485

ΦΩΤΟΣΤΟΙΧΕΙΟΘΕΣΙΑ ΕΚΤΥΠΩΣΗ

«ΤΥΠΟΕΚΔΟΤΙΚΗ ΗΠΕΙΡΟΥ ΕΠΕ»

Πέραμα Ιωαννίνων

ΔΙΑΝΕΜΕΤΑΙ ΔΩΡΕΑΝ

Εκείνοι που φεύγουν...

ΓΡΗΓΟΡΗΣ Ι. ΓΙΑΝΝΟΣ

(από το Ωραιόκαστρο (Λαχανόκαστρο) Πωγωνίου)

Συνταξιούχος ΟΣΕ

Αγαπούσε υπερβολικά το χωριό του ο αείμνηστος Γρηγόρης. Ο θάνατός του καρτερούσε ακριβώς στο ξεκίνημά του από τη Θεσσαλονίκη —εκεί που σταδιοδρόμησε επαγγελματικά, και ζούσε από τα παιδικά του χρόνια— για το χωριό του, όπως έκανε όλα τα χρόνια.

Φανατικός πατριολάτρης, είχε κλείσει στο νου, στην καρδιά και την ψυχή του όλες εκείνες τις ατίμητες Ηπειρωτικές αξίες, που τον καθιστούν μαχητικό πρωτοπόρο και αίσιαστο πρωτεργάτη σε κάθε ευγενική πρωτοβουλία για το χωριό του και τους χωριανούς του. Η ψυχική του αρχοντιά και η ανυπόκριτη καλωσύνη του ξεχείλιζαν αβίαστα, σε μια πηγαία ιστορική θαλπωρή, τόσο για την αείμνηστη μάνα του, όσον αργότερα για την αδελφή του και την οικογένειά της. Στο διάβα του χρόνου, ο αξέχαστος Γρηγόρης θα υψώνεται στις καρδιές όλων αυτών που τον γνώρισαν και τον έζησαν —και είναι τόσο πολλοί— σαν πρότυπο αφοσίωσης στην οικογένεια και στο χω-

ριό του και σαν άδολος αγωνιστής, για την επικράτηση όλων εκείνων των ατιμίων αξιών και ιδανικών, που καθιστούν τον Ηπειρώτη αξιοζήλευτο κοινωνικό και πατριωτικό πρότυπο στα κέντρα του ξενιτεμένου Ηπειρωτισμού.

Τα ευεργετικά για τον σημερινό άνθρωπο τροχοφόρα μεταφορικά μέσα —που επί 40 χρόνια υπηρέτησε ο αείμνηστος ως τεχνικός προϊστάμενος του ΟΣΕ— στάθηκαν απάνθρωπα φονικά για τον Γρηγόρη, σε στιγμές μάλιστα ψυχικής ευφορίας, ενώ βάδιζε προς το λεωφορείο που θα τον έφερνε στο αγαπημένο του χωριό.

Στο νωπό μνήμα της Θεσσαλονίκης, μαζί με το δάκρυ μου αφήνω και μια χεριά αγριολούδα, κομμένα από την ποταμιά του Λαχανοκάστρου, απ' όπου αναβλύζει ζωντανή η αστέρευτη πηγή των παιδικών μας αναμνήσεων, πλασιωμένη πάντοτε με την ηγετική μορφή του πολυκλαυστού ΓΡΗΓΟΡΗ.

Κ.Ι.Τ.

Ευχαριστήριο

Ευχαριστούμε θερμά τις κοινότητες και τους πολιτιστικούς φορείς που μας έστειλαν προσκλήσεις για τα πανηγύρια και τις εκδηλώσεις. Ήταν ανθρωπιά αδύνατον να ανταποκριθούμε σε όλες τις προσκλήσεις και ζητούμε την κατανόηση όλων. Ευχόμαστε όλοι να έχουν υγεία και δύναμη να συνεχίσουν και να κρατήσουν την παράδοση για νάχουμε ευκαιρία και χαρά στο μέλλον να ανταμώσουμε και να γιορτάσουμε μαζί.

Κων. Χρ. Κωστούλας

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

ΒΑΠΤΙΣΕΙΣ

— Την κόρη του Λεωνίδα Συντάκα βάπτισαν στο Ωραιόκαστρο και τις έδωσαν το όνομα Θεοδώρα.
— Τον γιό του Φώτη Κούρου βάπτισαν στο Δολό και του έδωσαν το όνομα Ζήσης.

ΘΑΝΑΤΟΙ

— Απεβίωσε στην Αθήνα ο Γεώργιος Σταθόπουλος 90 ετών.
— Απεβίωσε στον Παλαιόपुरγο ο Τηλ. Μπότσαρης, 98 ετών.
— Απεβίωσε στο Σταυροκιάδι ο Χρ. Στράτος, ετών 75.
— Απεβίωσε και κηδεύτηκε στο Ωραιόκαστρο η Ελευθερία Λάβαρη.
— Απεβίωσε και κηδεύτηκε στο Δολό ο Γεώργιος Ζέγκλας.
— Απεβίωσε και κηδεύτηκε στο Ωραιόκαστρο η Αγαθή Ράπη.
— Απεβίωσε στην Ηγουμενίτσα η Ελένη Σιαφάκα του γένος Κωστούλα, ετών 93.
— Απεβίωσε στον Παλαιόपुरγο η Ευδοξία Κολαωρή, ετών 88.

ΚΑΤΑΚΩΡΗΣΕΙΣ

ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ

ΔΩΡΕΑΝ

ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΡΙΟΝ

Η Εκκλησιαστική Επιτροπή Ενοριών Ξηροβάλτου-Ορεινού, εκφράζει την ευγνωμοσύνη τους και τις θερμές ευχαριστίες προς τον

α. δια την πρωτοβουλία και αγάπη που προσφέρει με τους συνεργάτες του Ειρήνη Μπάκωση και άλλους να εξωραίσουν και να συντηρήσουν την εκκλησία του Αγίου Νικολάου Ξηροβάλτου, β. δια την θεάρεστη προσπάθεια και προσφορά του ποσού ενός εκατομμυρίου από το Ταχυδρομικόν Ταμειούριον Αθηνών δια την συντήρηση επισκευής στέγης της εκκλησίας Αγίας Παρασκευής Ορεινού και Αγίου Νικολάου Ξηροβάλτου.

Είθε ο Παντοδύναμος Θεός προσευχόμενος και ευχόμενος να σκέπει όλους όσους εργάζονται δια την διαφύλαξιν των ιερών και οσίων της εκκλησίας και Ορθόδοξίας μας.

Μετ' ευγνωμοσύνης και θερμών ευχαριστιών

Ο Εφημέριος
Δια την Εκκλησιαστικήν Επιτροπήν
π. Θεοφάνης Κατσούκης, ιερέυς

Νέος επιστήμων

Ο Μάριος Βίλλης του Μενέλαου από το Δελβινάκι πήρε το πτυχίο του Ηλεκτρολόγου-Μηχανικού του Εθνικού Μετσόβιου Πολυτεχνείου.

ΧΡΗΣΙΜΑ ΤΗΛΕΦΩΝΑ

ΚΩΔΙΚΟΣ
0657

ΟΤΕ Δελβινάκιου	22399
	22121
	22139
ΔΕΗ Δελβινάκιου	22211
Ταχ. Βήσανης	71249
Ταχ. Δελβινάκιου	22244
Ταχ. Πωγωνιανής	31210
Δημόσιο Ταμείο	22246
Συμβολαιογραφείο	22198
Ιερά Μητρόπολη	22203
Κυνηγετικός Σύλλογος	22359
Κέντρο Υγείας	22222
Δελβινάκιου	22540, 22541
Φαρμακείο Δελ.	22525
Φαρμακείο Κεφ/σου	41012
Ιατρείο Βασιλικού	41300
Ιατρείο Βήσανης	71366
Ιατρείο Κερασόβου	22112
Ιατρείο Κεφαλ/σου	41586
Ιατρείο Κτισμάτων	51201
Ιατρείο Πωγωνιανής	31203
Αστυνομία Δελ/κίου	22216
	22365
Αστυνομία Βήσανης	71243
Αστυνομία Καστανής	61270
Αστυνομία Κεφ/σου	41216
Αστυνομία Κτισμάτων	51292
Αστυνομία Πωγ/νης	31201
Ελεγχος Διαβατηρίων	
Κακαβιάς	51230
Τελωνείο Κακαβιάς	51210
Δασονομείο	22208
Φυλάκιο Κακαβιάς	51300
Φυλάκιο Δρυμάδων	31344

Έκθεση φωτογραφίας-ζωγραφικής στην Πωγωνιανή

Η «ΦΩΝΗ ΤΟΥ ΠΩΓΩΝΙΟΥ» στα πλαίσια των πολιτιστικών επιδιώξεων, οργάνωσε στην Πωγωνιανή, στο παλιό Νηπιαγωγείο, έκθεση Φωτογραφίας και Ζωγραφικής στο τριήμερο 23-24-25 Αυγούστου 1996.

Η έκθεση περιλάμβανε 100 φωτογραφίες αρχείου και σύγχρονες το διευθυντού μας κ. Κων. Κωστούλα, 40 φωτογραφίες από το οδοιπορικό της βοήθειας στις περιοχές Αργυροκάστρου, Αγ. Σαράντα και Δελβίνου το 1991 και 25 έργα ζωγραφικής Πωγωνησιών και βορειοηπειρωτών καλλιτεχνών. Εκτέθηκαν ακόμη οι εκδόσεις και τα έντυπα της εφημερίδας. Την έκθεση επισκέφθηκαν πολλοί Πωγωνη-

σιοι και τουρίστες και ο Σεβασμιώτατος, οι βουλευτές κ.κ. Παπούλιας, Φούσας και Χαλαραμπόπουλος, οι επίσημοι από το Αργυρόκαστρο και πολλοί από τους παρευρεθέντες στα εγκαίνια του Μουσείου. Όλοι οι επισκέπτες εκφράστηκαν με τα καλύτερα λόγια για την συλλεκτική δουλειά των αρχείων φωτογραφιών, για τα καταγραφημένα Πωγωνήσια θέματα και για την καλλιτεχνική έκφραση. Η διεύθυνση της εφημερίδας εκφράζει τις ευχαριστίες στην Κοινότητα Πωγωνιανής για την διάθεση της αίθουσας τον Φιλεκαπιδεωτικό Σύλλογο για την τεχνική υποστήριξη και τους επισκέπτες που τίμησαν την εκδήλωση.

ΑΠΟΥΣΙΕΣ ΠΟΥ ΕΝΟΧΛΟΥΝ

Συνέχεια από την 1η σελ.

εκεί προξενείον μας.

Οι Πωγωνήσιοι αντιλαμβάνονται πως η βελτίωση των σχέσεων των δύο γειτονικών χωρών είναι βασικός παράγων για την ανάπτυξη της επαρχίας μας. Και η ελεύθερη επικοινωνία των παραμεθόριων περιοχών είναι πρωταρχικής σημασίας.

Η πολιτιστική γέφυρα που επιχειρείται να δημιουργηθεί με το νέο Μουσείο είναι ένα βήμα.

Δυστυχώς οι αρμόδιοι παράγοντες της Πολιτείας στα Γιάννενα με την απουσία τους δεν θέλουν ή δεν μπορούν να το αντιληφθούν και αγνόησαν αυτή την πολιτιστική εκδήλωση που έγινε πραγματικότητα

με την συμβολή του προγράμματος LEADER μέσω κρατικών φορέων.

Φαίνεται πως το Πωγώνι το αφήνουν στην τύχη του και την εγκατάλειψή του με την αθλιότητα της Κακαβιάς, τους λαθρομετανάστες, το λαθρεμπόριο και τα επιδοτούμενα αποσπάσματα με την διάθεση δισεκατομμυρίων τα οποία θα μπορούσαν να αναμορφώσουν τον διασυννοριακό χώρο.

Πριν ένα χρόνο ο Νομάρχης κ. Ζαομπιλάς είπε στον πρόεδρο της Δημοκρατίας πως «επί Τουρκοκρατίας είχαμε μεγαλύτερη ανάπτυξη».

Τώρα ο κ. νομάρχης δίνει το δικαίωμα να του επαναλάβουμε τα ίδια για το Πωγώνι.

ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΕΣ ΜΕ ΑΠΟΞΗΡΑΜΕΝΑ ΦΥΤΑ
ΦΥΣΗ ΣΤΟ ΓΥΑΛΟ-ΚΟΣΜΗΜΑ
ΕΙΚΟΝΕΣ ΒΥΖΑΝΤΙΝΗΣ ΔΙΑΚΟΣΜΗΣΗΣ ΓΙΑ ΤΟ ΣΠΙΤΙ

SAI CREATIONS

Κατασκευές

ΚΑΛΗΜΕΡΟΣ ΘΕΟΦΙΛΟΣ
ΕΥΓΕΝΙΑ ΕΥΘΥΜΙΔΟΥ (εκ Μερόνης)

Μακρυγιάννη 7 (κάτω από την Ακρόπολη) ΑΘΗΝΑ
Τηλ. 9242020

Σύσκεψη στο Δελβινάκι από το Συμβούλιο Περιοχής

Στις 17 Ιουλίου 1996 πραγματοποιήθηκε στο Δελβινάκι μετά από πρόσκληση του Συμβουλίου Περιοχής σύσκεψη με θέμα: «Προβλήματα Επαρχίας Πωγωνίου». Εκτός από τα μέλη του Σ.Π. παραβρέθηκαν ο βουλευτής κ. Κ. Παπούλιας, ο αναπληρωτής Νομάρχης, ο Νομαρχικός Σύμβουλος κ. Μεν. Βίλλης, εκπρόσωπος της ΤΕΔΚ και άλλοι. Συζητήθηκαν τα προβλήματα της επαρχίας και έγιναν τοποθετήσεις των συμμετεσχόντων

χωρίς να ληφθούν κάποιες αποφάσεις. Ιδιαίτερα τονίστηκαν τα προβλήματα: εκδόσεως οικοδομικών αδειών, λαθρομεταναστών, λαθρεμπορίου ζώων, δρόμων και ύδρευσης. Είναι η πρώτη σύσκεψη που γίνεται από το Σ.Π. για τα θέματα και προβλήματα της επαρχίας Πωγωνίου και η πείρα από αυτή θα είναι χρήσιμη για μια μελλοντική οργάνωση σύσκεψης με συγκεκριμένη λίστα θεμάτων και με εισηγήσεις και προτάσεις.

Έκθεση Ζωγραφικής

Την Δευτέρα, 1η Οκτωβρίου θα εγκαινiasθεί στην γκαλερί Αργώ της οδού Μέρλιν στο Κολωνάκι, έκθεση έργων ζωγραφικής της Πόπης Ζωίδη.

Είναι δουλειά των τελευταίων τριών χρόνων και συνθέτει μια δεκαετία καλλιτεχνικής παρουσίας με επτά ατομικές εκθέσεις και με συμμετοχή σε οκτώ ομαδικές εκθέσεις. Έργα της περιλαμβάνονται στη Δημοτική Πινακοθήκη της Αθήνας, στην Πινακοθήκη Αβέρωφ στο Μέτσοβο και σε πολλές συλλογές στην Ελλάδα και στο εξωτερικό. Οι κριτικές για την δουλειά της Πόπης Ζωίδη την τοπο-

θετούν στη ρεαλιστική έκφραση. Η θεματογραφία της είναι μέσα στην καθημερινότητα κάτι που συγκινεί τον κόσμο που επισκέπτεται τις εκθέσεις της Πόπης. Η Πόπη Ζωίδη αν και γεννήθηκε στην Αθήνα, σαν νύφη Πωγωνήσια, σύζυγος του Χαράλ. Ζωίδη από την Πωγωνιανή, έχει δεθεί με το Πωγώνι κι έχει αγαπήσει το Πωγώνι. Στη Ρουσιά έστησε σπίτι και εργαστήριο μαζί με πολύ μεράκι διατηρώντας όλα τα παραδοσιακά στοιχεία και προσθέτοντας την δική της καλλιτεχνική ευαισθησία. Η έκθεσή της θα διαρκέσει ως τις 19 Οκτωβρίου 1996.

Λίγο πριν την έκθεση

Ο υπουργός Εξωτερικών

κ. Παγκάλος στο Αργυρόκαστρο

Πριν τυπωθεί το φύλλο πραγματοποιήθηκε το ταξίδι του υπουργού Εξωτερικών κ. Θ. Παγκάλου στο Αργυρόκαστρο όπου εγκαινiasε το νέο Προξενικό Γραφείο. Από την επίσκεψη αυτή ξεχώρισαν δύο ειδήσεις που αφορούν και στο Πωγώνι. Πληροφορηθήκαμε πως ο κ. Υπουργός εξανίσταται από την κατάσταση που συναντήση στην Κακαβιά, κατάσταση απαράδεκτη για διασυννοριακό σταθμό. Όλη η γύρω αθλιότητα εξόργισε τον υπουργό ο οποίος δεν παρέλειψε να μιλήσει σκληρά και για την κατάσταση του δρόμου. Τις επιστημονικές αυτές έγουμε και επανάληψη κάνει από τις στίλβες της εφημερίδας μας. Ο κ. Υπουργός είπε στο Αργυρόκαστρο πως μελετάται ένα είδος ελεύθερης επικοινωνίας των κατοίκων των παραμεθόριων χωρών για εορτασία εκατέρωθεν των συνόρων. Είπε ακόμη πως θα ρυθμισθεί το θέμα της νόμιμης απασχόλησης Αλβανών στην Ελλάδα. Όλα αυτά ενδιαφέρουν άμεσα το Πωγώνι και θα πρέπει να απασχολήσουν άμεσα το Συμβούλιο Περιοχής. Πρόκειται για ρυθμίσεις που θα δημιουργήσουν νέες συνθήκες στην επαρχία μας, ομαλότητα στις σχέσεις με την Αλβανία και άρση των εκφυλιστικών φαινομένων που αναπτύχθηκαν στο χώρο μας.

Η ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΠΩΓΩΝΙΟΥ ΚΑΤΑ ΤΟ ΔΙΑΣΤΗΜΑ 1780-1840. ΤΑ ΑΙΤΙΑ ΤΗΣ ΑΠΟΔΗΜΙΑΣ. Η ΒΑΡΕΙΑ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ.

Γράφει ο κ. Αθ. Δέμος, Φιλολόγος

Β' συνέχεια

Εάν ρίξουμε μία ματιά στον πίνακα αυτόν θα διαπιστώσουμε ότι στο χρονικό διάστημα από 1763 μέχρι το 1834 ο πληθυσμός του Πωγωνίου μειώθηκε σοβαρά. Οι χανέδες από 170 το 1763 έπεσαν στους 122 το 1805 και στους 111 το 1834. Η μείωση των χανέδων σημαίνει ανάλογη μείωση του πληθυσμού.

Τα αίτια ήταν: 1) Ο διωγμός που εξαπέλυσε ο Αλή Πασάς εναντίον ισχυρών οικογενειών σε όλα τα χωριά. Χαρακτηριστική είναι η περίπτωση των Δεληγιαννιδών από το Δελβινάκι και πολλών άλλων οικογενειών που κατέφυγαν στη Βεσσαριά της Μαλδοβλαχίας. Ετσι ο αριθμός των οικογενειών μειώθηκε στις 180. Το ίδιο έγινε και σε άλλα χωριά.

2) Η κακή συμπεριφορά τσιφλικάδων και τοπικών αγάδων, όπως, για παράδειγμα, ο Σινάν Οσμάν του Αργυροκάστρου που αξανάγκασε το 1827 τους μισούς σχεδόν κατοίκους της Αρίνιστας (Κτίσματα) να φύγουν. Αυτό εξαιτίας κάποιας διαφοράς του με κάποιον συνιδιοκτήτη. Από τη διαμάχη αυτή εκήρυξε άγριο διωγμό εναντίον των καλλιεργητών.

3) Το σημαντικότερο από

τα αίτια ήταν τα μουκαντέμ, δηλαδή τα παλαιά χρέη, τα οποία ήταν κοινά χρέη, δηλαδή χρέη κάθε κοινότητας. Τα χρέη αυτά δημιουργούσαν οι εκαστοτε κοινοτικοί άρχοντες, οι οποίοι δανείζονταν χρήματα για τις ανάγκες των χωριών με βαρείς ετησίους τόκους. Συνήθως ο τόκος αυτός ήταν 12% ΤΟ ΜΗΝΑ. Καμιά φορά ξεπερνούσε κατά πολύ το όριο αυτό.

Ετσι κάποιος κάτοικος από τα χωριά πέρα από την Πολύτσανη όταν δανείστηκε από τον Αλή κάποιο ποσό υπέγραψε ομόλογο με το οποίο υποχρεώνονταν να πληρώνει τόκο 100% σε 40 μέρες. Φυσικά αυτά τα χρέωσαν στην κοινότητα. Κατόπιν δεν εφρόντιζαν συνήθως να ξεχρεώσουν τα ομόλογα. Εδανείζονταν από άλλη πηγή για να πληρώσουν τους τόκους και εδημιουργούσαν έναν κύκλο δανειστών που ήταν αδύνατο να ξεμπλέξουν.

Το 1791 στη Σωπική είχαν συσσωρευθεί τόσα πολλά χρέη που εξαγρίωσαν τον Αλή Πασά και έσθηλε την ακόλουθη διαταγή:

Αγαπημένοι μου αγάδες αλαζακλήδες (=δανειστές της Σωπικής, σας χαιρετώ και άλλο δεν σας γράφω μο-

ναχά σας δίδω είδησιν, ότι για όπου το χρέος, όπου σας χρεωστούν το μοίρασα όλο στους Σωπικιώτες, καθώς έχει ο καθένας την δύναμιν του. Για τούτο και σείς να πάτε στο Σωπίκι να αλλάξετε τις ομολογίες σας και να τα κάνετε κεφαλάτσια. Και όποιος δίνει τα κεφάλαια ή το διάφορον να τον πάρετε. Και τώκαμα αυτό για να ξερβει ο καθένας τι χρεωστάει.

Αλλέως να μη κάμετε εξ' αποφάσεως>>.

Συνέβη μάλιστα στο διάστημα 1780-1840 όλα τα χωριά να πληρώσουν μεγάλα τέτοια χρέη, τεράστια ποσά για την εποχή εκείνη. Η Σωπική επλήρωσε συνολικά πά-

νω από 400.000 γρόσια. Είναι αλήθεια ότι η διανομή χρεών αυτών έγινε ανάλογα με τις δυνατότητες καθενός και το δίκαιο αυτό μέτρο ανακούφιζε κάπως τις φτωχές οικογένειες. Αλλά η αναλογία αυτή από τα κοινά χρέη προστιθέμενη στα προσωπικά τους χρέη έκανε αφόρητη τη θέση τους. Μη πληρώνοντας λοιπόν να πληρώσουν αυτά αναγκάζοντας να εκπατριστούν οικογενειακά.

Πάνω από πενήντα οικογένειες μόνον από τη Σωπική μετοίκησαν στο διάστημα αυτό σε διάφορα μέρη της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας και σε άλλα μέρη.

Επίκαιρο - - - - - Κουβέντα μ' έναν φίλο μου

Μιλούσαν με κάποιον φίλο μου για τα τελευταία γεγονότα στα χωριά του Πωγωνίου μας. Κυριακή μένος από ένα αίσθημα αυσιόδοξίας μου λέει: <<Ημασταν καλύτερα όταν ζούσαμε στα χωριά μας με τα παιδιά μας. Είχαμε το νού μας μαζεμένο. Τώρα σκορπίσαμε κι εμείς και τα παιδιά μας, σαν τα παιδιά του λαγού. Γιάννινα, Αθήνα, Αυστραλία, Αμερική, Καναδά, και Γερμανία.

Κλείναμε την πόρτα και κοιμόμασταν ήσυχοι. Θυμούμαι, συνεχίζει ο φίλος μου, όταν παντρευόταν κάποιος στο Πωγώνι, γινόταν γάμος με μηνύματα χαράς και αισιοδοξίας, μέσα στην αγωνία της τότε καθημερινής ζωής.

Ιδιαίτερα τώρα τα τελευταία χρόνια, ούτε γάμοι, ούτε βαπτίδια γίνονται, με εκείνα τα ωραία παραδοσιακά μας ήθη και έθιμά μας. Μιά ολόκληρη παράδοση διακόπηκε απότομα, και με το συνεχιζόμενο φαινόμενο του ξεριζωμού και της αιμοραγίας των χωριών μας,

υπάρχει κίνδυνος να οεράσουν όλα στην λησμονιά.

Δεν βλέπεις που ρήμαξαν τα χωριά μας. Ξεχασμένο έμεινε αυτό το κομμάτι της Ελλάδας μας. Το βλέπεις τώρα να είναι ένα γεροντοκομείο. Ελάχιστοι χωριά στο Πωγώνι έχουν κάποιας την ποιμε-ζωντάνια.

Προσπαθώ να διακόψω τον φίλον μου, μ' αυτός συνεχίζει: <<Σου έτυχε ποτέ τον χειμώνα να επισκεφθής τα χωριά που υπηρετίσες εφημέριος; Εάν ναι, σταματά, συνεχίζει ο φίλος μου, διότι είναι μάπληγή, και όσο την τζινούμε άλλο τόσο πολύ πονάει.

Και είχε μεγάλο δίκαιο ο φίλος μου, και κλαίσαμε την κουβέντα μας με τι θλιβερό τραγούδι Πωγώνι με τα φλωριά σου, που τα έχεις τα παιδιά σου, Αμερική, και Αυστραλία, Καναδά, και Γερμανία.

Κάπου κάπου γυρίζει και κανένα. Κι είναι όλα γερασμένα.

Παπά-Χρήστος Μάτσιος
Συνταξιούχος

ΜΝΗΜΕΣ ΠΑΛΙΕΣ

Αλώνι και αλώνισμα

50 χρόνια περίπου πέρασαν από τότε που στα χωριά μας, στα Πωγωνίον, σταμάτησαν να σπέρνουν, να θερίζουν και ν' αλωνίζουν, όλα ξεχάστηκαν ή θα ξεχαστούν με το πέρασμα του χρόνου.

Τ' αλώνια μας χάλασαν και σε λίγα χρόνια ακόμη δεν υπάρχουν πια. Έζησα τα παιδικά μου χρόνια εκείνο τον παλιό καιρό και θέρισα κι αλώνισα και τα θυμάμαι όλα σαν να 'ταν χθες.

Μετά το θέρισμα οι σωροί των δεματιών με το σιτάρι είναι κοντά και γύρω από το αλώνι και περιμένουν το αλώνισμα. Πρόχειρος όμως να γίνουν οι προετοιμασίες στο αλώνι. Πριν από μέρες καθαρίζουν τα χόρτα που φύτεψαν στις χαρμαμάδες ανάμεσα στις πλάκες και τα σκουπίζουν καλά. Μετά παίρνουν φρέσκια κοπριά από γελάδια (βουλιτιά) κάνουν ένα πηχτό χυλό και με αυτόν κλείνουν τις χαρμαμάδες. Ο χυλός αυτός ξεραίνεται και στερεοποιείται γρήγορα. Κουβαλάν τα δεμάτια στο αλώνι και αρχίζουν το στρώσιμο από το κέντρο (στρόφιρα) προς τα έξω. Τελειώνοντας το στρώσιμο ετοιμάζουν το ζευγάρι που χρησιμοποιούν για το άγρωμα και τη σπορά. Τους βάζουν το φύμωτρο (τουρκιά) για να μην τρώνε το σιτάρι. Μετά τις ζευγές στο λαμό και στο ζυγό. Στη μέση του ζυγού δένεται η μια άκρη ενός σχοινιού (τριχιά) και η άλλη άκρη στη στρόφιρα. Το μήκος του σχοινιού είναι όσο και η ακτίνα του αλωνιού.

Στη μέση του ζυγού δένουν και το καπίστρι με το μουλάρι ή άλογο ή γαϊδουράκι για να λάβει κι αυτό μέρος για πιο γρήγορο αλώνισμα. Τα ζώα ξεανούν πατώντας τα λυμένα δεμάτια και πιάνουν τους ο αλωνιστές με τη βέργα ή τη βονκέντρα ακούγεται η φωνή του... Τήρα, τήρα Πενκουήλη, τήρα Σαββούλο και το σχοινί μαζεύεται στη στρόφιρα. Όταν μαζεύεται το σχοινί κοντά στο στρόφιρα γυρίζουν τώρα προς την αντίθετη φορά και το σχοινί μεγαλώνει. Η αλλαγή αυτή είναι αναγκαία γιατί αποφεύγεται η ζαλάδα που προκαλεί η κυκλική κίνηση.

Ετσι συνεχίζεται ο αλωνισμός χορός και σιγά σιγά κομματίζεται και η καλαμιά και γίνεται άχυρο. Οι αλωνιστές αλλάζουν κατά διαστήματα, ακόμη και τα παιδιά κάνουν τον αλωνιστή και τα ευχαριστεί, αλλά και ξεκουράζουν τους μεγάλους.

Στο αχνό γέλιο στρόφιρα πρέπει να γίνει το πρώτο γύρισμα. Δύο αλωνιστές με τα ξύλινα δικράνια γυρίζουν το πάνω μέρος προς τα κάτω, το κάτω προς τα πάνω και το σμπρόχουν προς τον στρόφιρα. Στη συνέχεια γίνεται και δεύτερο και τρίτο γύρισμα και πάτημα. Όταν γίνει η καλαμιά άχυρο με τα ξύλινα δικράνια βγάζουν το άχυρο. Στη συνέχεια συγκεντρώνεται η υπολοιπή μάζα στο κέντρο του αλωνιού γύρω από το στρόφιρα και αρχίζει το ανέμισμα (λίχνισμα) για να φύγει το φιλοκομμένο άχυρο και τ' άγανα. Το ανέμισμα γίνεται το απόγευμα που αρχίζει το αεράκι. Οι λιχνιστάδες σηκώνουν ψηλά με τα δικράνια στην αρχή τη μάζα από το σωρό και την αφήνουν να πέσει. Έτσι ο καρπός που είναι βαρύτερος πέφτει στο αλώνι σε καθαρό μέρος και τα άγανα τα παρασύρει ο αέρας προς τη μεριά που «φυσάει».

Μετά παίρνουν τα ξύλινα φτυάρια και συνεχίζεται το ανέμισμα μέχρι να καθαρίσει καθαρό στάρι. Μετά πικνάδα στην αρχή και το ντριμώι κατόπιν.

Με την πινακίδα πέφτουν οι αδύνατοι ατροφικοί σπόροι και με το ντριμώι πέφτει ο καθαρός χουσαφένιος μεστομένος καρπός έτοιμος για το μύλο. Χωρίζουν και σπόρο που θα χρησιμοποιήσουν για τη σπορά το Φθινόπωρο.

Θυμάμαι σαν νάταν χθες όταν στο τέλος του Ιουλίου του 1943 που όλο το χωριό βρισκόταν στ' αλώνια φάνηκαν ξαφνικά Γερμανοί. Ήταν ένα τάγμα που περνούσε από τον κάτω δρόμο του χωριού εκεί που ήταν και τα περισσότερα αλώνια.

Το αίμα μας πάγωσε, ο φόβος μας κυριεύσε, γιατί πριν 15 μέρες είχαν πάει στο Κεφαλόβρυσο συγκεντρώσαν όσους άνδρες βρήκαν τους βάλανε σε ένα σπίτι και τους κήρανε.

Δεν πανικοβληθήκαμε και δεν φύγαμε όπως έγινε στο Κεφαλόβρυσο γιατί δεν μπορούσαμε να κάνουμε και διαφορετικά. Αν φεύγαμε θα είχαμε, εκείνοι που θα μέναμε, την τύχη του Κεφαλόβρυσου.

Σαν παιδί εκείνη τη στιγμή έτυχε να ήμουν εγώ αλωνιστής, όταν ξαφνικά ένας Γερμανός ξεκοψε από τη γραμμή του (ίσως να ήταν Αυστριακός γιατί ήταν πολύ καλός) ήρθε στο αλώνι μας και τούσε περίεργα κάτι μας έλεγε στη γλώσσα του και μας έβγαζε φωτογραφίες. Φαίνεται δεν θα είχαμε άλλη φορά τέτοιο αλωνισμό. Μας χαιρέτησε ευγενικά και πήγε στη γκαμήλη του.

Αχ. Ράπτης

Στην Πωγωνιανή

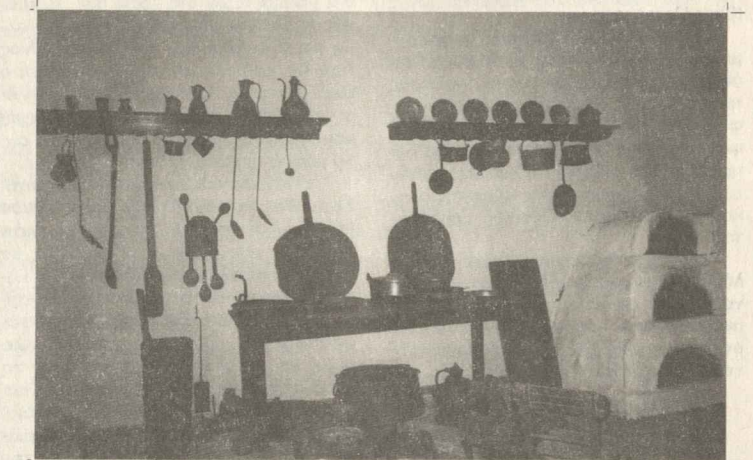
Εγκαινιάστηκε το λαογραφικό Μουσείο Πωγωνιανής-Δερόπολης

Εγκαινιάστηκε στην Πωγωνιανή την Κυριακή 25 Αυγούστου το Λαογραφικό Μουσείο Πωγωνίου-Δερόπολης, του Φιλεκαπαιδευτικού-Λαογραφικού και Πολιτιστικού Συλλόγου.

Το νέο μουσείο στεγάζεται στο κτίριο του παλιού φυλακείου το οποίο ανακαινίστηκε και διαρρυθμίστηκε με ενίσχυση

της του Πανεπιστημίου Αργυροκάστρου κ. Μιχ. Νάτσας, ο αναπληρωτής του Προέξενου Αργυροκάστρου κ. Χρ. Μήτσης και ο διευθυντής του Σχολείου Δερβίτσας κ. Μιχ. Λίτσος με χορηγικό συγκρότημα από κοπέλες της Δερβίτσας.

Μετά τον αγιασμό μίλησε για το Μουσείο ο κ. Γ. Παρά-

των ευρωπαϊκών κοινοτήτων μέσα από το πρόγραμμα LEADER. Η δαπάνη για το κτίριο και την διαμόρφωση του περιβάλλοντος χώρου έφτασε τα 18 εκ. Η οργάνωση του Μουσείου και των εκθεμάτων έγινε με δαπάνες του Συλλόγου σύμφωνα με νέες αντιλήψεις.

Στα εγκαίνια παρέστησαν: ο Μητροπολίτης μας κ. Ανδρέας ο οποίος και ευλόγησε και αγίασε το νέο έργο, οι βουλευτές κ.κ. Καρ. Παπούλιας, Αντ. Φούσας και Κων. Χαράλαμποπουλος, εκπρόσωπος της Μεραρχίας, ο Νομ. Σύμβουλος κ. Μεν. Βίλλης, τοπικές αρχές και πλήθος κόσμου. Παραβρέθηκαν ακόμη ο αντινομάρχης Αργυροκάστρου κ. Γιάννης Ντάκος, ο βουλευτής Αργυροκάστρου κ. Βαγγέλης Ντούλες, ο καθηγη-

της του Πανεπιστημίου Αργυροκάστρου κ. Μιχ. Νάτσας, ο αναπληρωτής του Προέξενου Αργυροκάστρου κ. Χρ. Μήτσης και ο διευθυντής του Σχολείου Δερβίτσας κ. Μιχ. Λίτσος με χορηγικό συγκρότημα από κοπέλες της Δερβίτσας.

Ο διευθυντής της εφημερίδας μας κ. Κων. Κωστούλας πρόσφερε στον πρόεδρο του Συλλόγου το παραδοσιακό κανίσκι (ψωμί, λίπα και κρασί) και ακολούθως ξεναγήσε τους επισήμους και τον κόσμο στους χώρους του Μουσείου και τους ενημέρωσε για την οργάνωση και τα εκθέματα.

Στους επισκέπτες προσφέρθηκαν λουκουμια και αναψυκτικά. Το μεσημέρι παρατέθηκε στους προσκεκλημένους γεύμα κάτω από τον πλάτανο και ακολούθησε χορός και γλέντι.

Χειροκροτήθηκαν θερμά το χορευτικό συγκρότημα από την Δερβίτσας και οι κοπέλες από την Πωγωνιανή με τα Πωγωνήσια.

Το Μουσείο Πωγωνίου-Δερόπολης στην Πωγωνιανή φιλοδοξεί, όπως τόνισε ο πρόεδρος του Συλλόγου, να δημιουργήσει μια πολιτιστική γέφυρα Πωγωνίου-Δερόπολης και να προστατεύσει και να προβάλλει τον λαϊκό πολιτισμό και τις παραδόσεις των δύο περιοχών με την κοινή πολιτιστική ταυτότητα «των περιοχών του λευκού σεγγουμιού και άσπρου κεφαλόδεσμου».

ΚΥΚΛΟΦΟΡΕΙ ΠΡΟΣΕΧΩΣ

Το βιβλίο «Η γάνα μολογεί κι εγώ γράφω» του Κων. Κωστούλα στη σειρά «Πωγωνήσια βιβλιοθήκη»

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Θέλουμε να εκφράσουμε τις θερμές ευχαριστίες μας για την συμπαράσταση, συναντίληψη και ενθάρυνση στην εκδοτική μας προσπάθεια στους αναγνώστες και συμπατριώτες μας κ.κ.: Αθ. Κιτσώνα, Σπ. Τζουλάφη, Σωτ. Τσέρο, Κων. Ζωΐδη, Νικ. Πότση, Χρ. Ζωΐδη, Ακη Καλτσώνη, Κων. Γκόνο, Ηλ. Μπέτζιο, Πέτρος Παπαδόπουλο, Θαν. Τσάμη, Κων. Δολιώτη, Γ. Τζίμα, Χαρ. Ζωΐδη, Μάρθα Νιάρου, Ιωάννη Λιόλιος, Σοφία Μαργιόλη, Κώστα Φακατσέλη, Κλεοθ. Μεζίνη, Κων. Κωστούλα, Αχ. Τζουλάφη, Νικ. Γκλίναθο, Βασ. Κωσταγιάννη, Οδυσσέα Τσαγκούλη, Χαρίκλ. Διαμάντη, Πέτρο Παππά, Ευθύμιο Τσεκμερέ, Δημ. Λάμπρου, Νικ. Παππά, Λίτσα Πριμικήρη, Βασ. Σάκκα, Απόστ. Ροΐδη, Περικλή Σελεβό, Σπ. Μητσούλη, Νικ. Ζήκο, Ιωάννη Καραμιχάλη, Γεώργιο Κάτσιο, Ευγενία Μητσούλη.

Η κυνηγοτουριστική προσπάθεια και η ιστορία

Παραθέτουμε στοιχεία σχετικά με την κυνηγοτουριστική προσπάθεια για ενημέρωση των αναγνωστών. Εγγραφο του Ιδρύματος Εγγατία και απάντηση της Κοιν. Ξηροβάλτου. (Σημ. εφημερίδας: Η απόφαση της Κοινότητας Ξηροβάλτου 3/11-5-96 δεν είχε φτάσει στη Νομαρχία μέχρι 19-6-96).

Προς: Κοινοτικό Συμβούλιο Κοινότητας Ορεινού-Ξηροβάλτου
Υποψην προέδρου κ. Αχιλλέα Μακρή
Ιωάννινα 1 Αυγούστου 1996
Κύριε Πρόεδρε,

Αναφέρομαι στην επιστολή ημερομηνίας 11 Ιουνίου 1996 (αντίγραφο της οποίας επισυνάπτεται) με την οποία σας παρακαλούμε να μας γνωρίσετε εγγράφως μέχρι τις 21 Ιουνίου 1996 την απόφαση της κοινότητάς σας σχετικά με την πρόταση για την ίδρυση και λειτουργία ελεγχόμενης κυνηγετικής περιοχής στην κοιλιάδα Ποντικατών-Ορεινού-Ξηροβάλτου.

Εφ' όσον δεν έχουμε μέχρι στιγμής λάβει σχετική απόφαση ή απαντητικό έγγραφο από την κοινότητά σας, σας ενημερώνουμε εκ μέρους των επενδυτών ότι δεν θα μπορούσε να λειτουργήσει η εν λόγω μονάδα στην περιοχή σας.

Με τιμή
Για το Ίδρυμα Εγγατία Ηπειρού
Αννα Μ. Ασημακοπούλου
Διευθύντρια Γραφείου
Ιωαννίνων

ΑΠΟΣΠΑΣΜΑ

Ο Πρόεδρος εκήρυξε την έναρξη της συνεδρίασης του Κοιν. Συμβουλίου και αφού εισηγήθηκε το 3ο θέμα της ημερήσιας διάταξης εξέλεξε ότι όπως όλοι μας γνωρίζουμε τον περασμένο χρόνο επιπρέσαμε την διεξαγωγή πιλοτικού προγράμματος εκτροφής πτερωτών θηραμάτων στην κοινότητά μας από μια ομάδα επενδυτών. Δεχτήκαμε ανεπιφύλακτα και με ενθουσιασμό αυτό πιστεύουμε από όσα μας έλεγαν ότι είναι μια ευκαιρία για ανάπτυξη της περιοχής μας.

Η εν λόγω εταιρεία ισχυρίζεται ότι για το πρόγραμμα αυτό διέθεσε 50 εκ. δραχμές γεγονός το οποίο δεν πιστεύω αν κρίνω από βεβαίωση που έχω τόσο εγώ όσο και άλλοι κάτοικοι της περιοχής μας ότι πήραμε 430.000 δρχ. έκαστος

ενώ το πραγματικό ποσό είναι κατά πολύ μικρότερο (περίπου το 1/8 αυτού).

Δόθηκαν περίπου 2.000.000 δρχ. στους εργάτες που δούλεψαν σκληρά για το μεροκάμαρο, ενώ στις κοινότητες που τους διέδσαν χιλιάδες στρέμματα, όπως και στις μονάδες που τους προέβλεψαν τέρματα κατοικημένη στα χορτολιβάδα δεν διέδσαν ούτε μια δραχμή. Τέλος απ' όλη αυτή τη διαδικασία βγαίνουν τα εξής συμπεράσματα:

1. Η Εταιρεία είναι πολύ ισχυρή και έχει τέτοιες προσβάσεις και τόσο ισχυρά μέσα που ότι παρανομία και αν κάνει νάναι νόμιμη. Έχω στα χέρια μου περιουσίες αποφάσεις που η μία αναιρεί την άλλη και πάει λέγοντας. Στο τέλος εκκινούν που θα καθίσει στο σκαμνί θα είναι ο Περ. Δ/ντης κ. Πατσιούρας. Αυτό μας λέει ότι αν κάνουμε σύμβαση για δέκα χρόνια που θέλει η εταιρεία ας ψάξουμε άλλο μέρος της Ελλάδας για να ζήσουμε.

2. Κομμία υπηρεσία από όσες ρωτήσαμε δεν μας ενέθαρνε παρά μόνον μας συνέστησαν μεγάλη προσοχή, διότι μετά την υπογραφή της συμφωνίας θα έχουμε ξεπουλήσει τον τόπο μας σε κάποια πολυεθνική και θα είναι πλέον αργά. Και από ανεπιβεβαιώτες πληροφορίες που έχω, προπαθήσαν και σε άλλα μέρη της Ελλάδας να υλοποιήσουν τα σχέδια τους και όταν οι κάτοικοι τους κατάλαβαν τους έδιωξαν. Κακήν-κακώς, Λυπάμαι ειλικρινά που ορισμένοι χωριανοί μας, συμφωνούν αβασάνιστα με την πρόταση αυτή που είναι ότι χειρότερο για τον τόπο μας. Επειδή παρακολουθώ από την αρχή την όλη διαδικασία βλέπω να καλοστηνεται μια παγίδα από την εταιρεία, όσο γι' αυτούς που μιλούν για ανάπτυξη, για εκατομμύρια, για χαμένες ευκαιρίες ο καιρός θα δείξει ποιος θα δικαιωθεί. Για τους λόγους αυτούς και επειδή επικείται αναδιάρθρωση στον κάμπο προτείνω την απόρριψη της πρότασης της εταιρείας ΕΓΓΑΤΙΑ ΗΠΕΙΡΟΥ. Το συμβούλιο ύστερα από διαλογική συζήτηση ΑΠΟΦΑΣΙΖΕΙ: Ομόφωνα απορρίπτει την πρόταση της Εταιρείας Εγγατία Ηπειρού για ίδρυση ελεγχόμενης κυνηγ. περιοχής και θεωρεί αβάσιμη την εισήγηση του προέδρου.

Αυτή η απόφαση έλαβε αύξοντα αριθμό 15/1996. Αφού εξαντλήθηκαν τα θέματα της ημερήσιας διάταξης λύνεται η συνεδρίαση.

Το πανηγύρι του προφήτη Ηλία στο Τερίαχι

Όπως κάθε χρόνο έτσι και φέτος οι Τεριαχίτες γιόρτασαν το πανηγύρι μας με όλες τις παλιές συνήθειες. Το σημαντικό του εξωκληρίου μας καλεί όλους κοντά του. Όλοι στο πόδι. Τα Ι.Χ. πηγαioερχοταν μέχρι τη μέση, στους πρόποδες του λόφου. Πολλοί το έχουν τάμα να ανεβαίνουν με τα πόδια διασχίζοντας το μονοπάτι με τους βαθύκιωτους γράβους και τις καταπράσινες μουλούζες. Ο μπάριμπα Κώστας ο Σούλης, 93 ετών τώρα, ανηφορίζει από τους πρώτους διατηρώντας το έθιμο. Η λειτουργία με τον παπά φάνη και τους καλλιφωνούς ψαλτάδες, παίρνει το χαρακτήρα της αρχιερατικής και δημιουργεί θρησκευτική αλληλεγγύη. Στο τέλος μοιράζεται το πατροπαράδοτο λουκούμι.

Παλιές μνήμες και ατέλειωτες ευχές ζωντανεύουν τα περασμένα. Όλοι μας κάτι έχουμε να διηγηθούμε. Τεριαχίτες από την Αμερική, την Αυστραλία, την Αθήνα, τα Γιάννενα και αλλού, το έχουμε τάμα να βρίσκονται όλοι αυτή την μέρα στο Τερίαχι. Πολλοί και από τα γύρω χωριά, το Ζάβροχο, το Βομπλό, το Δελβινάκι, το Μαυρόπουλο. Η παράδοση θέλει να αρχί-

σει πρώτος το χορό ο παπά Φάνης με το «Ντελή παπά λεβέντη» για να συνεχιστεί με το μερακι του Βασιλή Παναγή και τη ζωντανία όλων μας. Το βραδάκι όλοι συγκεντρωμένοι στο προαύλιο της κεντρικής εκκλησίας του χωριού. Εδώ όλα είναι έτοιμα για το γλέντι και το φαγοπότι. Πρόθυμοι πάντα στην υπηρεσία όλων οι Τεριαχίτες και οι Τεριαχίσσες.

Γίνονται οι καθιερωμένες προποσίες από τους προέδρους των δύο αδελφοτήτων Αθηνών και Αμερικής κ.κ. Βασιλή Λίτο και Γιώργο Λώλη. Το συγκρότημα του Γιάννη Χαλκιά αρχίζει με το μοιρολόι που είναι αφιερωμένο στον αείμνηστο και ευεργέτη του χωριού μας μπάρμπα Βασιλή Γιώτη. Το γλέντι άναψε για τα καλά. Οι νέοι και οι νέες κλέβουν την παράσταση. Ο χορός θα συνεχιστεί μέχρι αργά τα μεσάνυχτα. Απ' όλους στο τέλος ακούεται μια ευχή. Και του χρόνου πάλι όλοι εδώ να γιορτάσουμε τον προφήτη Ηλία. Συνήθεια και παράδοση που δυναμώνουν τους Τεριαχίτες να διατηρούν στενούς δεσμούς με τη γενετήριά τους.

Γιάννενα 23.7.96
Κων/νος Λίτος

ΒΙΒΛΙΑ

Νίκου Υφαντή: Το Δολό στο Πωγώνι

Κυκλοφόρησε το δίτομο βιβλίο του Νίκου Υφαντή: «Το Δολό στο Πωγώνι».

Γνωστή είναι η συγγραφική παραγωγή του φιλόλογου συνταξιούχου Γυμνασάρχης Νίκου Υφαντή και με την νέα, έκδοση προσθέτει ένα ακόμη βιβλίο στην Πωγωνήσια βιβλιογραφία και πλουτίζει την τοπική ιστορία.

Στο πρώτο τόμο παραθέτει τα ιστορικά στοιχεία και σκιαγραφεί την φυσιογνωμία του Δολού. Στο δεύτερο τόμο δίνει τα λαογραφικά και παραδοσιακά στοιχεία.

Ένα πλούσιο υλικό αποφωτογραφίες και σχέδια συμπληρώνει την έκδοση.

Παλιά κείμενα και έγγραφα ντοκουμέντα αποτελούν πολύτιμο υλικό για τους ερευνητές της επαρχίας μας και σε αυτό το σημείο το βιβλίο αποτελεί μια πηγή ιστορίας.

Το έργο αυτό του Νίκου Υφαντή για το οποίο ο συγγραφέας ανάλωσε πολύ κόπο και χρόνο αποτελεί για

το Δολό και τους Δολιώτες καύχημα και πολλοί είναι εκείνοι που ξαφνιαστήκαν για τον ιστορικό και λαογραφικό θησαυρό του χωριού που ανακάλυψαν μέσα στις σελίδες του βιβλίου.

Πολύχρονη συστηματική δουλειά και μακροχρόνια επεξεργασία του συγκεντρωθέντος υλικού από τον δόκιμο συγγραφέα Νίκο Υφαντή έδωσαν στους Δολιώτες, στους Πωγωνήσιους και στους ερευνητές μια πλήρη έκδοση που αποτελεί πνευματική προσφορά και δίδωσσε πολύτιμο υλικό για το παρόν και το μέλλον. Αξίζει τον έπαινο και τις ευχαριστίες όλων και τις ευχές

μας για νέες εκδόσεις και νέα πνευματική παραγωγή. Η έκδοση χρηματοδοτήθηκε από τον Εκπολιτιστικό Σύλλογο Δολού Πωγωνίου και είναι πράγματι ένα τόλμημα για την έκδοση αυτού του μνημειακού βιβλίου και μια μεγάλη προσφορά στο χωριό τους και τους χωριανούς τους.

ΤΑ ΚΑΪΜΕΝΑ ΤΑ... (ΑΓΡΙΟ) ΓΟΥΡΟΥΝΑΚΙΑ!

Συνέχεια από την 1η σελ.

γουρουνάκια, που είναι ήμερα σαν αρνιά και πλησιάζαν τους...περιέργους κυνηγούς που τα περίμεναν με μονόβολα στη θαλάμη.

Μπαμ, μπαμ, μετρά ο τσοπάνος συχνά τις νύχτες. Και μετράει τα γουρουνόκεφαλα που λιγοστεύουν. Μετράει και τις ετοιμόγενες αγριογουρούνες που δεν προλαβαίνουν να γεννήσουν.

Μπαμ-μπαμ, τις νύχτες. Και μετράει ανάστροφα. Τα ξέρει καλά. Τα βρίσκει κι ανάμεσα στα πρόβατα.

Μπαμ-μπαμ. Ήταν δεκατρία. Κι ύστερα δώδεκα. Και μετά έντεκα, δέκα, εννιά. Και το γουρουνόκεφαλόμετρο πέφτει. Και την ημέρα που θα επιτραπεί το κυνήγι θάχει κλείσει ο νυχτερινός κύκλος των μπαμ-μπαμ. Τα καύμένα τα...(αγριο)γουρουνόπουλα!

Και οι ζύπνιοι αθλητές! Καύμένο Πωγώνι οι κουρσάροι της νύχτας σε λεηλατούν και η εξουσία, οι φύλακες, οι φορείς πάσχουν από βαρικοία...
...Κ.Χ.Κ.

Το πανηγύρι Ποντικατών

Γιορτάστηκε με μεγάλη επιτυχία το πανηγύρι του χωριού μας το 15 Αυγούστο. Φέτος ήταν διπλή γιορτή. Το Κοινοτικό Συμβούλιο κανόνισε εκείνη την ημέρα μαζί με τις άλλες εκδηλώσεις να τιμήσει και τους ανθρώπους που πρόσφεραν στο χωριό. Μετά τη Θεία Λειτουργία ο κόσμος συγκεντρώνεται στην αυλή του Σχολείου. Κορίτσια του Συλλόγου κερνούν το πατροπαράδοτο λουκούμι και τσίπουρο ενώ αρχίζει ο χορός με τα Συμβούλια Κοινότητας-Αδελφότητας και Πολιτιστικού Συλλόγου.

Στην κουζίνα εργάζονται πυρετωδώς με επικεφαλής τον πρόεδρο του Πολιτιστικού Συλλόγου Αργύρη Δέρμο, ώστε όλα να είναι καλά, που έρχεται ο κ. Κάρολος Παπούλιας.

Ο πρόεδρος της Κοινότητας κ. Δημήτρης Βάρδης παίρνει το μικρόφωνο και καλωσρίζει τους καλεσμένους. Λόγια μεστά, ανθρώπινα, βγαλμένα από την καρδιά. Μετά ανακοινώνει την απόφαση του Κοινοτικού Συμβουλίου να τιμήσει τους ανθρώπους που πρόσφεραν στο χωριό. Πρώτα ανακηρύσσουν επίτιμο Δημότη της Κοινότητας τον κ. Κάρολο Παπούλια, Βουλευτή και πρώην υπουργό, τον Πωγωνήσιο άνθρωπο που έχει προσφέρει ποικιλοτρόπως στο χωριό. Στη συνέχεια τιμούν όλους τους ζώντας διατελέσαντες προέδρους κοινότητας και αδελφότητας καθώς και τον επί 16 χρόνια πρώην ιερέα του χωριού Πρωτοπρεσβύτερο Χριστόδουλο Δεληγιάννη, προσφέροντας κι από μια αναμνηστική πλακέτα. Δάκρυα χαράς και συγκίνησης έτρεξαν από πολλά μάτια. Στη σεμνή αυτή τελετή παρευρέθηκαν εκτός από τον κ. Παπούλια, ο βουλευτής κ. Χαραλαμπίδης, ο αναπλ. Περιφ/

κός Διευθυντής κ. Χήτας, ο πρόεδρος του Συμβουλίου Περιοχής κ. Βίλλης, ο Πρόεδρος της Ομοσπονδίας Πωγωνησίων κ. Δεύτες, ο Αντιπρόεδρος της ΤΕΔΚ και Πρόεδρος Κρυφοβού κ. Μπουκουβάλας, ο Δήμαρχος Δελβινακίου κ. Μπέλος, οι πρόεδροι Δελβινακίου και Δολού, Σταυροσκιάδου, Ρουφιάς, Λίμνης και Βαρυάδων και πάρα πολλοί κοντοχωριανοί και φίλοι του χωριού.

Στο κοινό τραπέζι κάθισαν περί τα 400 άτομα. Μετά το τραπέζι ο χορός συνεχίστηκε.

Το βραδάκι στο χοροστάσι κάνει την εμφάνισή του το χορευτικό του χωριού με την Πωγωνήσια φορεσιά, θυμίζοντας σε όλους μας παλιές καλές στιγμές.

Το γλέντι τρικουβερτο μέχρι τις πρωινές ώρες της 16 Αυγούστου. Το μεσημέρι της 16ης όλοι οι χωριανοί ξανάσμιξαν, έφαγαν και συζητήσαν τα προβλήματα του χωριού. Μαζί μας παρευρέθηκαν ο παλιός και ο νέος Διοικητής του 2ου Λόχου Χάνι Δελβινακίου. Ακριβώς πάνω στο φαγητό ήρθε και το συνεργείο της ΕΡΤ1 για να καλύψει στιγμές από το πανηγύρι που καταχειροκροτήθηκε.

Το απόγευμα επισκέφθηκαν το πανηγύρι μας ο επιτελάρχης της VIII Μεραρχίας Συνταγματάρχης Κ. Αντωνίου μαζί με τον Διοικητή του 3/40 Σ.Ε.

Το βράδυ άρχισε πάλι ο χορός, με τους Ποντικατιώτες τώρα, που κράτησε μέχρι τις πρωινές ώρες. Και βέβαια τηρήθηκε το έθιμο. Όλοι οι χωριανοί μαζί με το μουσικό συγκρότημα του Λευτέρη Γκιώκα πήγαμε στο Νεκροταφείο του χωριού παίζοντας μοιρολόγια και τραγούδια κάνοντας ένα μουσικό μνημόσυνο σε εκείνους τους συγχωριανούς που έφυγαν μακριά μας.

Ποντικατιώτης

Συμπατριώτης μας καθηγητής

Ο κ. Θρ. Μπέλας εξελέγη αναπληρωτής καθηγητής στη Σχολή Επισημοποιητικής Αγωγής στο Τμήμα Νηπιαγωγών του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων στο αντικείμενο της Επι-

στημονικής Μεθοδολογίας Αγωγής. Ο κ. Θρ. Μπέλας κατάγεται από το Βασιλικό. Συγχαίρουμε θερμά τον συμπατριώτη μας καθηγητή και ευχόμεθα συνεχή ανέλιξη.

ΕΡΓΑ ΟΤΕ

Με γρήγορο ρυθμό εκτελείται το έργο τοποθετήσεως νέων καλωδίων στο Πωγώνι.

Πρόκειται για δίκτυο που συνδέει περιφερειακά τα τηλεφωνικά κέντρα για μια παράπλευρη δεύτερη επικοινωνία ώστε να εξασφαλίζεται η συνεχής επικοινωνία των κέντρων και των συνδρομητών.

Τα νέα καλώδια είναι της σύγχρονης τεχνικής των οπτικών ινών. Τα καλώδια που τοποθετούνται δίνουν υψηλή ποι-

ότητα επικοινωνίας πολλαπλότητα καναλιών και άλλες ευκολίες μέχρι και μετάδοση τηλεοπτικών προγραμμάτων.

Το τμήμα που κατασκευάζεται είναι του Δελβινακίου-Πωγωνιανής και θα συνεχίσει προς Κεφαλόβρυσσο για να συνδεθεί με Κόνιτσα.

Παράλληλα τοποθετούνται και συνθήκη τηλεφωνικά καλώδια για τον εμπλουτισμό των τοπικών δικτύων των χωριών.

Νεκρολογία

Στον Τηλέμαχο Βότσαρη

Απεβίωσε στον Παλαϊόφυργο Πωγωνίου σε ηλικία 98 ετών ο τελευταίος Ελληνοστρατιώτης της ολοκλήρου της Ελλάδας στον πόλεμο της Μικράς Ασίας 1920-1922 Τηλέμαχος Βότσαρης.

Αγαπητέ μας Τέλη
Στα πολυταραγμένα 98 χρόνια της ζωής σου, επήρα το μολύβι μου στα τρία τρεμουλιασμένα δάκτυλα του χειριού μου, για να σου πω δυο λόγια στον παντοτινό ξεχωριστό μας και σε αυτά να σου εκφράσουμε όλο το χωριό τη λύπη μας και τον πόνο μας που θα σε συντρεφεύσουν σε τούτο το στεγνό αντίο.

Αγαπητέ μας Τέλη
Στην αρχή εδυσκολευθήκα λιγάκι πως και από πού να αρχίσω στα τόσα χρόνια της ζωής σου. Τελικά εσκέφθηκα να αρχίσω από την νεανική σου εφηβική ηλικία σου και αυτό για να γνωρίσουν και οι νεότεροι κάτι ξεχωριστά και ιστορικά γεγονότα αναμειγμένα στη ζωή σου που ελπίστυνας έστω και για ολίγα χρόνια την ιστορία της Νεωτέρας Ελλάδας. 1919-1920 το τέλος του Α' Παγκοσμίου πολέμου. Νικημένοι τότε Γερμανία, Τουρκία, Βουλγαρία και ο Ελληνικός στρατός μεταξύ αυτού και του προελαύνει αμαχητί στην Ανατολική Θράκη στην Ανδριανούπολη στο πρόθυρα της Κωνσταντινουπόλεως πόλεις και χωριά σκλαβωμένα από το 1453 να σας αγκαλιάζουν.

Ολόκληρος ο ελληνισμός χαϊρότανε τότε επιτέλους ήρθε η μέρα να λειτουργήσουμε στην Αγία Σοφία στη μεγάλη Εκκλησία των Βυζαντινών Αυτοκρατόρων στην εκκλησία του ονείρου του απανταχού Ελληνισμού. Δυστυχώς όμως αυτοί οι συμμαχοί μας που επολέμησαν στο πλευρό τους δεν μας αφήσανε. Το θωρηκτό Αβέρωφ και τα αντιτορπιτικά μας στο Βόσπορο εμβολημένα εμπροσθεν των ανετόρων του σουλτανού.

1920 στις 2 Μαΐου ο Ελληνικός Στρατός αποβιβάζεται στην ωραία Σμύρνη πόλη καθ' ολοκλήρον Ελληνική.

κότατη με ιδρύματα ανωτέρω εκπαίδευσης με το όνειρό μας να πάμε τους Τούρκους στη κόκκινη μυλιά. Μεταξύ του Στρατού αυτού και συ και από το χωριό μας οι στρατιώτες Χρήστος Εξαρχος, Σπυρίδων Πρίντζης, Νικηφόρος Πρίντζης, Ελευθέριος Πρίντζης (αδελφία και οι τρεις) και αξιομαρτυρικοί Χρήστος Αναγνωστόπουλος και στρατιώτης Μανώλης Γκουγκάκης, δίνοντας σκληρές μάχες στον τουρκικό στρατό του Μουσταφά Κεμάλ όπως μας διηγούνταν, εφάρσατε τον Σαργάριο ποταμό και όχι πολύ μακριά της Άγκυρας.

Δυστυχώς πολύ ολίγα χρόνια η χαρά μας αυτή, για πολλούς λόγους και αιτίες, ήρθε τη ημέρα της καταστροφής (Μικρασιατική καταστροφή Αύγουστος 1922), το εκρίζωμα ολοκλήρου του εκεί Ελληνισμού του πατριωτικού εδάφους των μεγάλων διδασκάλων μας. Αφήσανε εκεί τα κόκαλά τους από το χωριό Χρήστος Αναγνωστόπουλος και Μανώλης Γκουγκάκης.

Αγαπητέ μας Τέλη
Είμαι απολύτως βέβαιος ότι στα 98 χρόνια που έζησες μέχρι χθες είσαι ο τελευταίος Ελλην στρατιώτης ολοκλήρου της Ελλάδας που επολέμησε στη Μικρά Ασία στον δρόμο του Μεγάλου Αλεξάνδρου και στα ολίγα από τα λόγια που σου είπα νοερώς σου τοποθετώ την ελληνική σημαία στο φέρετρό σου σε σκεπάζει σε ένδειξη εγγονομυσίας. 1924 αρχίζει η οικογενειακή σου ζωή, τα δύσκολα χρόνια της κατοχής, τον εμφύλιο και παρ' όλα αυτά στην πολυμελή οικογένειά σου τα αντιπεξήλθε δυναμικά. Έδωσες στα παιδιά από τα κίνητρα της ζωής τους και ανεδείχθησαν αξιοί της σημερινής κοινωνίας. Αγάπησες το χωριό και έμεινες σε αυτό ολόκληρο τα χρόνια της ζωής σου. Φεύγεις όπως αναπομπήμενος απ' όλα. Ας είναι ελαφρύ το χόμα του Λίθωνά σου που θα σε σκεπάζει. Το χόμα αυτό που γεννήθηκες, έζησες και ανέστησες.

Αιώνια σου ημνήμη
Νικόλαος Ζωίδης

Το πανηγύρι του Γεροπλάνατου

Με μεγάλη θρησκευτική κατανύξη, λαμπρότητα, μεγαλοπρέπεια και ατέλειωτο κέφι, γιορτάστηκε κι εφέτος το πανηγύρι μας —και κράτησε 2 μέρες— του Αγίου Παντελεήμονα (27 και 28 Ιουλίου). Ένα πανηγύρι που 'ναι η κορυφαία εκδήλωση της ζωής του χωριού.

Από τις προηγούμενες μέρες είχε έρθει πολύς κόσμος, πολλοί ταξιδεμένοι χωριανοί, έγινε καθαριότητα των σπιτιών, καθαρίστηκαν οι δρόμοι και τα σοκάκια και ασπρίστηκαν τα πεζούλια και οι ρούγες, πανάρχαια συνήθεια που συνεχίζετε μέχρι σήμερα.

Την παραμονή της γιορτής έγινε ο Μέγας Εσπερινός και το πρωί της γιορτής η Θεία Λειτουργία στον Άγιο Παντελεήμονα με πλήθος προσκυνητών από το χωριό αλλά και από τα γύρω χωριά, που πάντοτε τρέχουν οι προσκυνητές στη χάρη του Αγίου. Η Θεία Λειτουργία έγινε από τους ιερείς Παπά-Τηλέμαχο και Πάπα-Δήμο με θρησκευτική ευλάβεια και τάξη και εφέτος και με βυζαντινούς ψαλτάδες με αρχιψάλτη τον ακούραστο κ. Χρήστο Ράφτη από τη Ρουσιά και Γιώργο Παράσχο από Πωγωνιανή.

Επακολούθησε μεγάλη αρτοκλασία και αγιασμός κάτω από τις γκορτσιές και σε συνεχεία κεράσματα με λουκούμι, ρακί και κρυό νερό για ευχές και χρόνια πολλά.

Ιδιαίτερως εφέτος, η ομάδα γυναικών του χωριού με την επικεφαλής του ΚΕΦΟ κ. Ε. Κοντογιάννη, είχαν και πλούσιο μπουφέ με παραδοσιακές πίτες, ποτά και γλυκά για όλο τον κόσμο. Θερμά συχαρητήρια στις

κυρίες.

Επακολούθησαν επισκέψεις στα σπίτια, για καφέ, ευχές, και γνωριμίες και μετά το μεσημεριανό φαγητό ο χορός στην πλατεία του χωριού με το μικρό χορευτικό μας και με τις μεγάλες γυναίκες ντυμένες με παραδοσιακές στολές, σε παραδοσιακούς χορούς. Στο μικρό χωριό μας κρατάει ακόμη καλά η παλιά συνήθεια και παράδοση.

Το πρώτο βράδυ ο χορός για τους ξένους κοντοχωριανούς και φίλους με το γνωστό μας: «Φίλοι καλώς ορίσατε φίλοι αγαπημένοι φίλοι καλώς ορίσατε, φίλοι και τιμημένοι»

και το δεύτερο βράδυ χορός μέχρι το πρωί. Τρικουβερτο γλέντι με Πωγωνήσιους και Ζαγορίσιους χορούς.

...Πριν ακόμη ξημερώσει, πιάστηκαν όλοι οι χωριανοί στο χορό, τον κυκλικό σαν μια οικογένεια, γερά στον πανάρχαιο σκοπό: «Τώρα στα ξεχωρίσματα, έλα γιεμ' να φιληθούμε...» ένας χορός μελαγχολικός, κλαψιάρικος και το κλαρίνο, χωρίς μεγάφωνο τώρα, έβγαζε φθογγικές νότες, για το χωρισμό, για την ξενιτιά, για τον έρωτα, για τα πάθη, παραπονιάρικα, κλαψιάρικα κι ένα δάκρυ αργά-αργά κυλούσε στα μάγουλα όλων, αλλά κι ένα αποφασιστικό βλέμμα, για καινούργιο αντάμωμα του χρόνου.

Τέτοια πανηγύρια, μας ενώνουν και μας τονώνουν για να κρατήσουμε την κληρονομιά μας, που όσο πάει και γίνεται και πιο φτωχότερη.

Γεροπλάνατος 31.7.96

Σωκράτης Μιχ. Οικονόμου

ΡΟΜΠΑΤΙΝΗ ΠΑΡΑΔΟΣΗ

Δυνατό, κρουστό και παλιό, το πανηγύρι στη Μερόπη. Αυτοί οι άνθρωποι επιμένουν και το θέλουν. Το τραπέζι τους κάτω από τον πλάτανο γεμάτο με την ίδια παραδοσιακή τάξη. Η επιτροπή προσφέρει όπως στα παλιά χρόνια το ψητό και τα ποτά και οι συμμετέχοντες φέρνουν από το σπίτι τα «κλειδοπίνακα» με τα υπόλοιπα. Και τα ντολιά δεν κόπηκαν ποτέ για να δέσουν τους ανθρώπους και να επαναλαμβάνονται οι ευχές. «Το πρώτο το πίνω...». Η παράδοση ήθελε το χωριό ενωμένο χωρίς χασμιλίκια. Και οι προσφορές γέμισαν το κανίστρι και πλησίασαν το εκατομμύριο. Κι όχι μόνο από τους παρόντες. Ακόμη φτάνουν οι προσφορές και από μακριά «όπου γης Με-

ροπαίοι να καλολυγγιάξουν» εύχονται στο τρίτο ποτήρι. Η λεβάντα έκανε κεφάλια και χέρια από την επιτροπή. Κώστα Ρούντας και Σπύρος Μάστορας την πρώτη μέρα έδωσαν το ρυθμό. Και τη δεύτερη μέρα ο Πέτρο-Λούκας δημιούργησε το αδιαχώρητο μέχρι τις 6 το πρωί. Ο Σύλλογος δεν σταμάτησε να προσφέρει ποτά και μεζέδες στους χορευτές όπως παλιά. Όποιος μιλάει για ρίζες και τέτοια εννοεί και κάπως έτσι πάει από γενιά σε γενιά και ξαφνιάζεται όταν βλέπει να γεμίζει το χοροστάσι από νεολαία.

Τους καμαρώνουμε. Κι ευχόμαστε και του χρόνου να ξαναβρεθούμε στη Ρομπατινή παράδοση.

Ένας Ρομπατινός

ΚΑΛΟΚΑΙΡΙΝΑ ΠΩΓΩΝΗΣΙΑ

Γέμισαν και τούτο το καλοκαίρι τα χωριά του Πωγωνίου. Κόσμος και... αυτοκίνητα

Το αδιαχώρητο στα πανηγύρια με τα αυτοκίνητα. Πρόβλημα και το παρκάρισμα.

Πυκνά, και όλα σχεδόν μαζί τα πανηγύρια, με οργάνωση, τραπέζια και πλήρη εξυπηρέτηση.

Και μικρές εκπλήξεις

Στη Βήσσανη κοσμοσυρροή. Πρόβλημα η κυκλοφορία. Και στο χορό οι ντυμένες στα Πωγωνήσια κι εφέτος κράτησαν την παράδοση.

Στα Κτίσματα ατέλειωτο πανηγύρι. Και όπως πάντα και κάποιες εκδηλώσεις. Για φέτος ο παραδοσιακός γάμος και άλλα... κόλπα.

Στα πανηγύρια τα σύνορα έπεσαν. Τίποτε δεν χωρίζει την παράδοση του Πωγωνίου και της Δερόπολης.

Αγία Μαρίνα και Κοσοβίτσα κοντά πανηγύρια. Και πηγαινέλα στις βίζιτες. Η κάρτα ελευθεροεπικοινωνίας κατακτήθηκε μέσα από την παράδοση.

Και Λαογραφικό Μουσείο Πωγωνίου-Δερόπολης εγκαινιάστηκε στην Πωγωνιανή.

Λαϊκός πολιτισμός. Το άπαρτο κάστρο του Ελληνισμού.

Και δημότης Ποντικατών ο Κάρολος Παπούλιας. Αν γίνει μόδα δεν θα προλαβαίνει τις εκδηλώσεις.

Μουσικολαϊκές βραδιές στο Δολό στον Κωσταρά με το συγκρότημα Πολυκανδριώτη. Μια άλλη εκδήλωση με πολλούς φίλους.

Το Τεριάχι... υπάρχει. Έτσι το θέλει ο φίλος Τεριαχίτης Κώστας Λίτος για να μας θυμήσει πως ανέβηκαν και γιόρτασαν στον Αη-Λια τους. Κουράγιο Κώστα.

Δεκαπενταύγουστος στη Σωπική. Κόσμος πολύς. Τραπέζι και πανηγύρι. Πολλοί πέρασαν τα σύνορα με καταστάσεις. Όμως...

Όμως η Μεραρχία πρέπει να μας πει γιατί οι καταστάσεις ίσχυαν για την έξοδο και δεν ίσχυαν για την επιστροφή. Ποιός ήταν ο ξύπνιος διοικητής που ταλαιπώρησε τους πανηγυριώτες έξι ώρες;

Κεφαλόβρυσο. Πανηγύρι, εκδηλώσεις, γάμοι και αμέτρητα αυτοκίνητα... γερμανικά. Οι... Γερμανοί ξανάρχονται!

Τριήμερο το Βασιλικιώτικο πανηγύρι. Και δεν τους έφτασε. Και ένα και δύο και τρία συγκροτήματα διαδοχικά.

Ο Πέτρο Λούκας έχει το δικό του κοινό. Όπου εμφανίζεται γίνεται λαϊκό προσκύνημα. Κι αυτός όρθιος τους αποζημιώνει και όρθιο δίπλα του ένα μπουκάλι... Σκωτσέζικο.

Όπου δεν είχαν πανηγύρια ανακάλυψαν τις συνεστιάσεις, που εξελίσσονται σιγά-σιγά σε πανηγύρια. Απομίμηση βέβαια αλλά... αυθεντική. Σχεδόν παράδοση. Σε λίγα χρόνια θα βρεθεί και... Άγιος καλοκαιρινός.

Στο Κάτω Πωγών η οργάνωση των τραπεζιών στα πανηγύρια όλο και τελειοποιούνται. Σερβίτσια, μαγειρεία, ψυγεία, τραπέζια, σέρβις και ποικίλος εξοπλισμός μεγαλοεστιατορικός.

Και χίλια άτομα μπορούν να εξυπηρετηθούν. Και πρώτο και δεύτερο και τρίτο πιάτο. Κοφτός και καβουρμάς πρώτα στην... παράδοση.

Κι ένα χωριό με τρία πανηγύρια. Η Λαβδανή. Άνω, Κάτω και Βραστοβά. Κοντά-κοντά να τα χορτάσουν μαζί με τα τραπέζια.

Θέατρο δεν είδαμε εφέτος. Κι έχει παράδοση το Πωγώνι. Του χρόνου ας τα θυμηθούν οι επιτροπές.

Νάναι άλλη περιοχή στη χώρα με τόση επιμονή και... καθυστέρηση παραδοσιακή; Μένουμε οι τελευταίοι ακρίτες του λαϊκού πολιτισμού του Ελληνισμού. Και του χρόνου.

Κ.Χ.Κ.